

Забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності у цифровому середовищі в контексті євроінтеграції України

Ониськів Петро Петрович¹

Опубліковано	Секція	УДК
30.05.2024	Право	342.9:347.77:004]](477:061.1ЄС)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19789311>

Анотація. У статті досліджено проблеми забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності у цифровому середовищі в контексті євроінтеграційного курсу України. Проаналізовано трансформацію змісту авторського права під впливом цифровізації, зокрема розмивання меж між відтворенням, розповсюдженням та доведенням до загального відома в умовах стримінгових сервісів, хмарних технологій і платформної економіки. Досліджено, як поява нових бізнес-моделей використання об'єктів авторського права ставить під сумнів традиційну каталогізацію майнових правомочностей і породжує проблему юрисдикційної прив'язки порушень. Розглянуто тріаду європейських регуляторних інструментів – Директиву 2004/48/ЄС (IPRED), Директиву (ЄС) 2019/790 про авторське право на єдиному цифровому ринку (DSM) та Регламент (ЄС) 2022/2065 про цифрові послуги (DSA) – як взаємозалежну архітектуру enforcement, що визначає розподіл відповідальності між правовласниками, онлайн-платформами та державою. Особливу увагу приділено доктринальним дискусіям щодо статті 17 DSM-директиви, зокрема проблемі балансу між захистом авторських прав і свободою вираження в контексті обов'язкових upload-фільтрів, а також практиці Суду справедливості ЄС у справах YouTube/Cyando та Poland v. Parliament and Council. Оцінено стан імплементації Угоди про асоціацію (Глава 9) та Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 2022 року, виявлено ключові прогалини у транспозиції acquis ЄС, зокрема нетранспоновані статті 15, 17 та 18–22 DSM-директиви. Проаналізовано інституційну спроможність УКРНОІВІ, кіберполіції та судової системи у сфері цифрового enforcement, констатовано критичну відсутність спеціалізованого суду з питань інтелектуальної власності. Систематизовано три рівні enforcement – технічний, адміністративно-правовий та судовий – і запропоновано авторську модель поетапного зближення українського законодавства з європейськими стандартами на 2025–2030 роки з урахуванням обмежених ресурсів воєнного часу та необхідності уникнення номінальної імплементації.

Ключові слова: інтелектуальна власність, авторське право, цифрове середовище, enforcement, євроінтеграція, DSM-директива, DSA, онлайн-платформи.

¹ аспірант, ЗВО «Львівський університет бізнесу та права», ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8552-8908>

Ensuring compliance with intellectual property rights in the digital environment in the context of Ukraine's european integration

Abstract. The article examines the challenges of enforcing intellectual property rights in the digital environment in the context of Ukraine's European integration. It analyses the transformation of copyright under the influence of digitalisation, specifically the blurring of boundaries between reproduction, distribution and communication to the public within streaming services, cloud technologies and the platform economy. The study explores how the emergence of new business models for the use of copyrighted works challenges the traditional cataloguing of economic rights and raises the problem of jurisdictional attribution of infringements. The triad of European regulatory instruments is considered – Directive 2004/48/EC (IPRED), Directive (EU) 2019/790 on copyright in the Digital Single Market (DSM) and Regulation (EU) 2022/2065 on digital services (DSA) – as an interdependent enforcement architecture that determines the distribution of responsibility among right holders, online platforms and the state. Particular attention is paid to doctrinal debates surrounding Article 17 of the DSM Directive, specifically the issue of balancing copyright protection with freedom of expression in the context of mandatory upload filters, as well as the case law of the CJEU in YouTube/Cyando and Poland v. Parliament and Council. The state of implementation of the Association Agreement (Chapter 9) and the Law of Ukraine "On Copyright and Related Rights" of 2022 is assessed, identifying key gaps in the transposition of the EU acquis, in particular the non-transposed Articles 15, 17 and 18–22 of the DSM Directive. The institutional capacity of UKRNOIVI, the cyber police and the judicial system in the field of digital enforcement is analysed, noting the critical absence of a specialised intellectual property court. The article systematises three levels of enforcement – technical, administrative-legal and judicial – and proposes the author's phased model for approximation of Ukrainian legislation to European standards for 2025–2030, taking into account the limited resources of wartime and the need to avoid nominal implementation.

Keywords: intellectual property, copyright, digital environment, enforcement, European integration, DSM Directive, DSA, online platforms.

Вступ

Цифрове середовище розламало класичну архітектуру захисту прав інтелектуальної власності, перенісши використання творів із матеріального носія у простір, де кожне сприйняття об'єкта одночасно є його відтворенням. Enforcement, який століттями спирався на матеріальний контрафакт і територіальну юрисдикцію, змушений сьогодні протидіяти алгоритмічно масштабованим порушенням на глобальних платформах, що обслуговують мільярди користувачів у десятках юрисдикцій одночасно. Для України виклик ускладнюється двоступеневою залежністю: держава синхронно виконує зобов'язання за Главою 9 Угоди про асоціацію та проходить офіційний скринінг acquis у межах Кластеру 2 «Внутрішній ринок», що стартував у Брюсселі 10 грудня 2024 року. Водночас триває повномасштабна війна, яка деприоритизує ІВ-реформу, але парадоксально підсилює політичний імпульс до наближення до Європейського Союзу. У напруженні між доктринальною амбіцією та ресурсною реальністю народжується унікальна траєкторія, яку необхідно проаналізувати критично, а не лише описати.

Масштаб цифрового піратства підтверджує невідкладність реформи: за даними EUIPO, у 2023 році на одного інтернет-користувача ЄС припадало близько десяти звернень до піратських ресурсів на місяць, причому динамічно зростав сегмент IPTV-піратства та нелегального стримінгу спортивних трансляцій. Глобальна статистика MUSO фіксує 141 мільярд відвідувань піратських відеоресурсів у 2023 році, а спільна

оцінка EUIPO та Europol визначає обсяг контрафакту та піратства на імпорті до ЄС у 119 мільярдів євро (5,8 % усього імпорту). Такі показники руйнують уявлення про піратство як про «жертвоспоживчий» злочин без реальних економічних наслідків і підтверджують необхідність системного підходу до enforcement, який інтегрує технічні, адміністративно-правові та судові інструменти у єдину модель.

Доктринальний ландшафт проблеми структурований навколо двох осей: відповідальності онлайн-платформ за контент користувачів і балансу між захистом авторських прав та фундаментальними свободами. М. Хусовець та Ж. П. Кінтаїс у спільному дослідженні запропонували систематику імплементаційних опцій для статті 17 DSM-директиви, довівши, що законодавці держав-членів стоять перед вибором між моделлю обов'язкового ліцензування та моделлю фільтрації, і кожна з них породжує різні ризики для свободи вираження [1]. С. Дюсол'є оцінила DSM-директиву загалом критично, стверджуючи, що стаття 17 зміщує баланс на користь правовласників без співмірних запобіжників для користувачів, а механізми захисту законних використань залишаються недостатньо конкретизованими [2]. К. Гейгер та Б. Дж. Ютте розвинули цю позицію, аргументуючи, що обов'язок «найкращих зусиль» де-факто перетворюється на мандат upload-фільтрів, які структурно не здатні розпізнати пародію, цитату чи пастиш, а отже порушують статтю 11 Хартії фундаментальних прав ЄС [3].

Ж. П. Кінтаїс та С. Ф. Швемер дослідили взаємодію між DSA та секторальним регулюванням авторського права, довівши, що два інструменти функціонують кумулятивно: там, де стаття 17 DSM мовчить, автоматично активуються горизонтальні обов'язки DSA, що породжує багат шаровий режим відповідальності [4]. М. Хусовець в окремій праці проаналізував рішення Grand Chamber CJEU у справі Poland v. Parliament and Council (C-401/19), обґрунтувавши, що стаття 17 зберігає конституційну валідність саме завдяки тому, що Суд зобов'язав держави-члени транспонувати її з ex-ante захистом законних використань [5]. Ж. П. Кінтаїс та К. Ангелопулос у коментарі до справи YouTube/Suando (об'єднані справи C-682/18 і C-683/18) з'ясували, що платформа відповідає безпосередньо лише тоді, коли свідомо сприяє порушенню, зокрема через модель монетизації, побудовану на піратському контенті [6].

Г. Фрозіо та К. Гейгер дослідили режим відповідальності платформ за DSA крізь призму фундаментальних прав, наголошуючи, що обов'язки системного управління ризиками для дуже великих платформ (VLOP) створюють додатковий шар регулювання, здатний посилити захист авторських прав через превентивні обов'язки, але водночас обмежити його через пріоритет свободи вираження в оцінці системних ризиків [7]. Е. Розаті зосередилась на юридичній природі самої статті 17 DSM-директиви, визначивши її як sui generis механізм, який не вписується ні в класичну модель відповідальності хостера, ні в модель прямої відповідальності за доведення до загального відома [8]. П. Мезеї та І. Харкаї на основі емпіричних даних дослідили практику саморегулювання платформ у контексті транспозиції статті 17, встановивши, що Content ID системно переблоковує трансформативні твори, а процедури оскарження залишаються повільними для часочутливого контенту [9]. А. Пойкерт, М. Хусовець, М. Кречмер, П. Мезеї та Ж. П. Кінтаїс у колективному коментарі Європейського товариства авторського права проаналізували взаємодію між DSA та авторським правом, виявивши ризик процесуального дублювання проваджень за один і той самий факт порушення [10].

У вітчизняній доктрині Л. Л. Тарасенко дослідила виклики і перспективи нового Закону «Про авторське право і суміжні права» 2022 року, виявивши прогалини у транспозиції статей 15, 17 та 18–22 DSM-директиви [11], а в окремій праці проаналізувала новації правового регулювання порядку припинення порушень авторського права з використанням мережі Інтернет, зокрема процедуру розкриття власника веб-сайту та скорочені строки реагування хостинг-провайдера [12]. О. О. Штефан розглянула цивільно-правові способи захисту авторського права і суміжних

прав у контексті новацій законодавства, зосередившись на компенсації у розмірі дво- або трикратного несплаченого роялті як відповіднику паушального відшкодування за статтею 13 IPRED [13]. А. С. Штефан оцінила удосконалення законодавства України про авторське право у контексті досвіду держав-членів ЄС, визначивши пріоритетні напрями подальшої апроксимації [14]. Р. Є. Еннан дослідив здійснення і захист авторських прав у цифровому середовищі, акцентуючи на праві інтерактивного доступу як центральній правомочності в умовах стримінгової економіки [15]. О. В. Коханівська, А. О. Вербицька та В. О. Коханівський проаналізували оновлення цивільного законодавства України у сфері інтелектуальної власності в сучасному інформаційному суспільстві, наголошуючи на необхідності системного перегляду цивілістичної конструкції ІВ [16].

Попри значний масив досліджень, у вітчизняній доктрині залишається нерозробленою проблема комплексного зіставлення трьох рівнів enforcement – технічного, адміністративно-правового та судового – з точки зору їх оптимального співвідношення для країни з обмеженими ресурсами правозастосування в умовах воєнного стану. Більшість українських досліджень зосереджені на аналізі окремих нормативних актів, тоді як системна модель поетапного зближення із європейськими стандартами цифрового enforcement, яка враховувала б інституційні обмеження та каталізатори євроінтеграції, дотепер не запропонована.

Метою статті є критичний аналіз європейської тріади інструментів enforcement прав інтелектуальної власності у цифровому середовищі (IPRED, DSM, DSA), оцінка стану зближення українського законодавства з *acquis* ЄС у цій сфері та розробка авторської моделі поетапного зближення на 2025–2030 роки, яка враховує обмежені ресурси воєнного часу й інституційну специфіку України.

Результати

Цифровізація розмиває кордон між відтворенням, розповсюдженням і доведенням до загального відома, адже стримінг технічно складається з низки тимчасових копій у кеші, але юридично тяжіє до права *communication to the public*. Функціональне злиття правомочностей створює проблему категоріального перекваліфікування: традиційна тріада майнових прав стає взаємозамінною, а право на надання інтерактивного доступу перетворюється на центральну правомочність у цифровому середовищі [15]. Континентальна традиція, у тому числі українська, зберігає принцип вичерпної каталогізації правомочностей, тоді як англосаксонська школа тяжіє до гнучкого поняття комунікації, що об'єднує різні технологічні форми використання. Розбіжність між двома підходами не є суто термінологічною: вона визначає, наскільки швидко правопорядок здатен реагувати на нові бізнес-моделі, і пояснює, чому саме у континентальному праві ЄС виникла потреба у статті 17 Директиви 2019/790. Український законодавець у Законі № 2811-ІХ від 1 грудня 2022 року намагався пройти посередині: зберіг традиційний каталог правомочностей, але доповнив його охороною цифрових копій і окремим режимом *suī generis* для неоригінальних об'єктів [11, 14].

Друга лінія напруги пролягає через юрисдикцію. Якщо торговельну марку можна прив'язати до території використання, то піратський ресурс може обслуговуватися з «куленепробивного» хостингу у третій юрисдикції, CDN – у четвертій, користувач – у п'ятій. Саме тому CJEU у справі *Glawischnig-Piesczek* (C-18/18) фактично легітимізував глобальний ефект національних блокувальних приписів, змістивши питання територіальності з нормативного до технічного рівня [7]. Україна у цьому контексті має вдвічі складніше завдання: вона одночасно повинна побудувати національні інструменти enforcement та узгодити їх із доктриною ЄС, у якій транскордонний вимір уже частково інституціоналізовано через DSA. Подвійне зобов'язання – розбудувати і

водночас узгодити – породжує ризик номінальної імплементації, коли букву директив переписано, а інфраструктуру правозастосування – ні.

Категоріальна трансформація прав ІВ у цифровому середовищі стає зрозумілою лише на тлі нормативного каркасу, на який Україна орієнтується у процесі апроксимації. Європейська модель *enforcement* тримається на трьох опорах, які функціонують у складній лекс-спеціальній взаємодії. Директива 2004/48/ЄС (IPRED) лишається горизонтальним мінімумом цивільно-правового захисту: право на інформацію (ст. 8), забезпечувальні заходи (ст. 9), ін'юнкції щодо посередників (ст. 11) і компенсаційні механізми (ст. 13) утворюють базовий кістяк, який CJEU розширив у низці рішень від *L'Oréal/eBay* до *YouTube/Cyando*. Директива (ЄС) 2019/790 (DSM) встановила спеціальний режим відповідальності для онлайн-платформ обміну контентом (OCSSP) у статті 17, юридична природа якої залишається найбільш суперечливим питанням європейської доктрини авторського права останнього п'ятиріччя [1, 8]. Регламент (ЄС) 2022/2065 (DSA), чинний з 17 лютого 2024 року, додав горизонтальний шар належної обачності: повідомлення-та-дія, довірені скарги, позасудове врегулювання, оцінка системних ризиків для дуже великих онлайн-платформ. DSA і DSM функціонують кумулятивно: там, де стаття 17 DSM мовчить, автоматично активуються горизонтальні обов'язки DSA, що породжує багатшаровий режим відповідальності [4].

Центральне питання європейського авторського права останніх років – чи створює стаття 17 DSM баланс між правовласниками та свободою вираження, чи зміщує його на користь одного з полюсів. Обов'язок «найкращих зусиль» де-факто перетворюється на мандат *upload-фільтрів*, які структурно не здатні розпізнати пародію, цитату чи пастиш, а отже створюють загрозу для статті 11 Хартії фундаментальних прав ЄС [3]. DSM-директива загалом зміщує баланс на користь правовласників без співмірних запобіжників для користувачів [2]. Протилежну позицію підтверджує аналіз рішення *Grand Chamber CJEU* у справі *Poland v. Parliament and Council* (C-401/19, 26 квітня 2022 р.): стаття 17 зберігає валідність саме завдяки тому, що Суд зобов'язав держави-члени транспонувати її з *ex-ante* захистом законних використань, причому обов'язок гарантувати винятки (пародія, цитата, критика, пастиш) має характер *obligation of result* [5]. Розбіжність між максималістським і компромісним тлумаченнями статті 17 має практичне значення для України: якщо країна обере модель з фільтрами та презумпціями законного використання, вона отримає сильніший захист користувачів, але складнішу інституційну інфраструктуру; якщо копіюватиме мінімалістичний підхід – ризикує відтворити дефіцит запобіжників.

Рішення CJEU у справі *YouTube/Cyando* (C-682/18 і C-683/18, 22 червня 2021 р.) ще складніше вписується у доктринальну картину, оскільки суд тлумачив додстатутний режим статті 3(1) *InfoSoc*: платформа відповідає прямо лише тоді, коли свідомо сприяє порушенню, зокрема через модель монетизації, побудовану на піратському контенті [6]. Після набрання чинності статтею 17 диференціація стала історичною для OCSSP, але збереглася для платформ, які не підпадають під визначення, – і саме у «сірій зоні» невизначеного статусу DSA стає основним регулятором. Трьохінструментальна архітектура виглядає стрункою нормативно, але у практиці створює множинність проваджень за один і той самий факт порушення: цивільне за IPRED, контент-модераційне за DSA, спеціальне *ex-ante* за DSM [10]. Для країни-кандидата з обмеженими судовими ресурсами множинність стає не стільки можливістю вибору, скільки пасткою процесуального дублювання.

Тріада IPRED–DSM–DSA становить нормативний орієнтир, до якого Україна наближується через механізм Угоди про асоціацію та кандидатський скринінг. Закон України «Про авторське право і суміжні права» № 2811-IX увів у дію з 1 січня 2023 року принципово нову редакцію, яка змінила базову конструкцію охороноздатності, увела *sui generis*-режим для неоригінальних об'єктів, згенерованих комп'ютерною програмою,

оновила процедуру позасудового припинення порушень у мережі Інтернет і запровадила компенсацію у розмірі дво- або трикратного невиплаченого роялті як відповідник паушального відшкодування за статтею 13 IPRED [11, 13]. Паралельно Закон № 2974-IX від 20 березня 2023 року завершив повну імплементацію IPRED. Проте часткова імплементація DSM-директиви залишається ключовою прогалиною: статті 15 (право прес-видавців), 17 (відповідальність OCSSP) і 18–22 (прозорість та право відкликання) не транспоновано [11]. Стратегічне питання полягає у тому, чи поспішати з імплементацією найспірніших елементів *acquis*, чи дочекатися стабілізації національних моделей у державах-членах.

Інституційний ландшафт теж лише формується. Розпорядженням КМУ № 943-р від 28 жовтня 2022 р. створено Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ), який з 8 листопада 2022 р. перебрав функції національного офісу ІВ від Укрпатенту. Вищий суд з питань інтелектуальної власності (ВСПІВ), передбачений законодавством ще у 2016 році, станом на 2024 рік не розпочав роботу, що створює парадокс: спеціалізоване правосуддя *де-юре* існує, *де-факто* відсутнє. Лакуну частково компенсує кіберполіція Національної поліції та апеляційна палата УКРНОІВІ, однак цивільні спори щодо цифрового піратства розпорошені між загальними та господарськими судами, що блокує формування уніфікованої практики. Неузгодженість положень Цивільного кодексу України з вимогами Глави 9 Угоди про асоціацію зумовлює необхідність системного перегляду цивілістичної конструкції ІВ у цифровому суспільстві [16].

Ефективність законодавчих і інституційних реформ перевіряється емпіричною картиною цифрових загроз, яка для України залишається складною. До 2016 року країна фігурувала у USTR Notorious Markets через відомі піратські ресурси та регулярно перебувала у Priority Watch List Special 301. Ситуація змінилася структурно: після ліквідації основних піратських файлообмінників і до повномасштабного вторгнення у 2022 році хостинг-інфраструктура піратських сервісів, орієнтованих на україно- та російськомовну аудиторію, переважно перейшла до «куленепробивних» хостерів у Росії. У звіті USTR Special 301 2024 року огляд України фактично призупинено через війну, тож країна формально не перебуває ні у Priority Watch List, ні у Watch List, – однак така «нейтральність» радше процесуальна, ніж змістовна. За поведінковими ознаками Україна сьогодні є чистим споживачем, а не експортером піратського контенту, і в цьому вона нагадує більшість держав ЄС східного кордону, де EUIPO фіксує найвищі показники піратського споживання на користувача.

Масштаб і різноманітність цифрових загроз вимагають диференційованого інструментарію, який охоплює три рівні *enforcement*. *Ex-ante* технічний рівень (DRM, Content ID, fingerprinting, watermarking) у ЄС *де-факто* стає обов'язковим для OCSSP через статтю 17 DSM, однак його ефективність у розпізнаванні законних використань залишається проблемною: системи автоматичної фільтрації переблоковують пародію, цитату та трансформативні твори, а процедури оскарження повільні для часочутливого контенту [9]. Адміністративно-правовий рівень – *notice-and-takedown* і *notice-and-stay-down* – спирається на стандарти DSA та розширену національну процедуру за статтею 56 Закону № 2811-IX, яка запроваджує обов'язкове розкриття власника веб-сайту та скорочені строки реагування хостинг-провайдера [12]. Судовий рівень представлений насамперед блокувальними ін'юнкціями в логіці CJEU UPC Telekabel (C-314/12), які дозволяють суду наказувати ISP блокувати ресурс без точної специфікації технічних засобів, за умови, що провайдер може уникнути санкції, продемонструвавши розумні зусилля.

Для України завдання полягає не у тому, щоб обрати один рівень, а у тому, щоб визначити їх оптимальне співвідношення з урахуванням обмежених ресурсів правозастосування. Копіювання максималістської європейської моделі у повному обсязі

вимагатиме фінансування, якого держава у воєнний період не має. Разом із тим відмова від технічного рівня на користь виключно адміністративно-судових механізмів призведе до хронічного відставання: жодна національна процедура take-down не здатна встигнути за алгоритмічним масштабом порушень на глобальних платформах. Оптимальною видається трирівнева модель із домінантою адміністративно-правового рівня, побудована навколо швидкої позасудової процедури з жорсткими строками, підтриманої довіреними скажниками у стилі DSA, з дієвою блокувальною юрисдикцією єдиного спеціалізованого суду. Технічний рівень має лишатися відповідальністю платформ, але з чіткими вимогами прозорості та запобігання надмірному блокуванню, інакше Україна імпортує не тільки DSM-інструменти, а й їхні фундаментально-правові патології.

Готовність України до повноцінного цифрового enforcement за стандартами ЄС виявляє характерну асиметрію: нормативна база просунулася значно далі, ніж інституційна спроможність. Європейська Комісія у Ukraine Report 2024 кваліфікує рівень підготовки як «some level of preparation» з «limited progress», вимагаючи продовження наближення до acquis у сфері авторського права. Скринінг Chapter 7 розпочато 10 грудня 2024 р., а отже на горизонті 2025–2027 рр. Україна має пройти базовий цикл узгодження, що охоплюватиме прогалини DSM, нетранспортований DSA, недоопрацьовані елементи SatCab II та Регламент 816/2006. Без запуску ВСПІВ, без інституціоналізації позасудового врегулювання у стилі статті 21 DSA і без створення реєстру довірених скажників процес апроксимації ризикує звестися до «паперової» транспозиції, яка не матиме реального правозастосовного ефекту.

Серед бар'єрів зближення найвагомішими є інституційна слабкість, передусім відсутність спеціалізованого суду, укорінена в суспільстві культура безоплатного споживання контенту, війна як фактор деприоритизації ІВ та обмежене фінансування enforcement. Водночас каталізatori реформи недооцінені в академічному дискурсі. Вимоги скринінгу створюють політичний тиск, Меморандум EUIPO–Єврокомісія від грудня 2023 р. з бюджетом 4 мільйони євро надає технічну допомогу, а інтерес ІТ-індустрії до захисту власних результатів науково-технічної діяльності забезпечує внутрішню коаліцію на користь реформи. Авторська модель поетапного зближення передбачає три фази. Перша (2025–2026 рр.) охоплює запуск ВСПІВ, завершення транспозиції статей 15 і 17 DSM із обов'язком вимірних запобіжників для законних використань, розробку підзаконної бази take-down. Друга фаза (2026–2028 рр.) спрямована на імплементацію DSA-елементів у статусі горизонтального регулювання онлайн-посередників, створення єдиного реєстру заблокованих ресурсів і цифровізацію митного реєстру ІВ. Третя фаза (2028–2030 рр.) передбачає перехід до мультитериторіального ліцензування, приєднання до Європейської патентної конвенції та операціоналізацію Національної стратегії розвитку сфери ІВ до 2030 року.

Висновки

Цифрове enforcement прав інтелектуальної власності в контексті євроінтеграції є не технічним процесом транспозиції директив, а структурною реформою, яка вимагає одночасного переналаштування права, інституцій і суспільних очікувань. Україна увійшла у скринінг Chapter 7 з найкращим за всі пострадянські роки нормативним каркасом, однак її інституційна спроможність, особливо у частині спеціалізованого судочинства, залишається критично недостатньою.

Головний ризик полягає не у відставанні від acquis, а у номінальній імплементації без функціонуючих механізмів виконання, що дискредитує і українське enforcement, і сам процес євроінтеграції. Тому пріоритетом має стати не доопрацювання тексту законів, а запуск Вищого суду з питань інтелектуальної власності, операціоналізація

УКРНОІВІ на рівні повноцінного ІВ-офісу європейського зразка та формування культури довірених скаржників у поєднанні з прозорою статистикою блокувань.

Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що трирівнева модель enforcement з домінантою адміністративно-правового рівня є найбільш адекватною для України в умовах обмежених ресурсів. Технічний рівень доцільно залишити у сфері відповідальності глобальних платформ, а судовий – сконцентрувати в єдиному спеціалізованому суді з повноваженнями видавати блокувальні ін'юнкції.

Європейська тріада IPRED–DSM–DSA, попри нормативну стрункість, породжує ризик процесуального дублювання, який для країни-кандидата з обмеженими судовими ресурсами перетворюється на суттєву перешкоду. Україна повинна не просто скопіювати цю архітектуру, а адаптувати її, уникаючи надмірної приватизації enforcement через ex-ante фільтри, яка вже продемонструвала свої фундаментально-правові патології у практиці держав-членів ЄС.

Перспектива виглядає зваженою: при збереженні поточної політичної волі та технічної підтримки EUIPO Україна здатна завершити базовий цикл зближення до 2028 року, поставши перед принципово іншим викликом – сформувати власну, адаптовану до обмежених ресурсів, але функціонально ефективну модель цифрового захисту прав інтелектуальної власності, яка не повторювала б помилок європейських партнерів, а враховувала їхній досвід.

Список використаних джерел

1. Husovec M., Quintais J. P. How to License Article 17? Exploring the Implementation Options for the New EU Rules on Content-Sharing Platforms. *GRUR International*. 2021. Vol. 70, Iss. 4. P. 325–348. DOI: <https://doi.org/10.1093/grurint/ikab022>.

2. Dusollier S. The 2019 Directive on Copyright in the Digital Single Market: Some Progress, a Few Bad Choices, and an Overall Failed Ambition. *Common Market Law Review*. 2020. Vol. 57, Iss. 4. P. 979–1030. URL: <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/Common+Market+Law+Review/57.4/COLA2020704>.

3. Geiger C., Jütte B. J. Platform Liability Under Art. 17 of the Copyright in the Digital Single Market Directive, Automated Filtering and Fundamental Rights: An Impossible Match. *GRUR International*. 2021. Vol. 70, Iss. 6. P. 517–543. DOI: <https://doi.org/10.1093/grurint/ikab037>.

4. Quintais J. P., Schwemer S. F. The Interplay between the Digital Services Act and Sector Regulation: How Special Is Copyright? *European Journal of Risk Regulation*. 2022. Vol. 13, Iss. 2. P. 191–217. DOI: <https://doi.org/10.1017/err.2022.1>.

5. Husovec M. Mandatory Filtering Does Not Always Violate Freedom of Expression: Important Lessons from Poland v. Council and European Parliament (C-401/19). *Common Market Law Review*. 2023. Vol. 60, Iss. 1. P. 173–198. DOI: <https://doi.org/10.54648/cola2023007>.

6. Quintais J. P., Angelopoulos C. YouTube and Cyando, Joined Cases C-682/18 and C-683/18 (22 June 2021): Case Comment. *Auteursrecht*. 2022. Iss. 1. P. 46–51. URL: <https://ssrn.com/abstract=4052698>.

7. Frosio G., Geiger C. Taking Fundamental Rights Seriously in the Digital Services Act's Platform Liability Regime. *European Law Journal*. 2023. Vol. 29, Iss. 1–2. P. 31–77. DOI: <https://doi.org/10.1111/eulj.12475>.

8. Rosati E. The Legal Nature of Article 17 of the Copyright DSM Directive. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*. 2020. Vol. 15, Iss. 11. P. 874–878. DOI: <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpaa163>.

9. Mezei P., Harkai I. Self-Regulating Platforms? An Analysis of the Enforcement of End-User Rights in the Light of the Transposition of Article 17 of the CDSM Directive. *Public Governance, Administration and Finances Law Review*. 2022. Vol. 7, Iss. 1. P. 109–122. DOI: <https://doi.org/10.53116/pgaflr.2022.1.8>.
10. Peukert A., Husovec M., Kretschmer M., Mezei P., Quintais J. P. European Copyright Society – Comment on Copyright and the Digital Services Act Proposal. *IIC – International Review of Intellectual Property and Competition Law*. 2022. Vol. 53, Iss. 3. P. 358–376. DOI: <https://doi.org/10.1007/s40319-022-01154-1>.
11. Тарасенко Л. Л. Новий закон про авторське право (2022): виклики та перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 12. С. 124–127. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-12/36>. URL: http://lsej.org.ua/12_2022/36.pdf.
12. Тарасенко Л. Л. Порядок припинення порушень авторського права з використанням мережі Інтернет: новації правового регулювання. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2023. Вип. 76. URL: <https://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/law/article/view/11797>.
13. Штефан О. О. Цивільно-правові способи захисту авторського права і суміжних прав: новації законодавства. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2023. № 1–2. DOI: <https://doi.org/10.33731/1-22023.277226>.
14. Штефан А. С. Удосконалення законодавства України про авторське право у контексті досвіду держав-членів ЄС. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2022. № 1. С. 5–15. DOI: <https://doi.org/10.33731/12022.258196>.
15. Еннан Р. Є. Здійснення і захист авторських прав у цифровому середовищі (в мережі Інтернет). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Т. 2, № 86. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.2.16>.
16. Kokhanovska O. V., Verbytska A. O., Kokhanovskyi V. O. Updating the Civil Legislation of Ukraine in the Field of Intellectual Property in the Modern Information Society. *Linguistics and Culture Review*. 2021. Vol. 5, Suppl. 2. P. 375–386. URL: <https://lingcure.org/index.php/journal/article/download/1360/118/134>.